

Előszó a második kiadáshoz

Az új kiadásban a változások – a nyomdahibák és a stilisztikai nehézségek kiküszöbölésén túl – főként a 2., az 5. és a 6. fejezetet érintik. Az elmosódott határu fogalmak első kiadásbeli tárgyalásával nem voltam elégedett, főként mivel meghatározásom eleve zárta, hogy az episztemikus elmélethez folyamodhassunk. Az elméletet még mindig nem fogadom el, ám, mint arról Timothy Williamson meggyőződött, ha eltökélt és jól képzett vitapartnerre akadok, megcáfolni sem tudom. Ahhoz, hogy a tárgyalásban az episztemikus elméletnek is teret engedhessek, jelentős változtatásokra volt szükség, amit többek között három új alfejezet is tanúsít.

Az 5. fejezet jelen formájában áttekinthetőbb, a súlypontja pedig kissé eltolódott. Újabban azon az állásponton vagyok, hogy bár a hazug-paradoxonban ténylegesen tetten érhető valamiféle indexikuság, ez mégis inkább a szubjektumban (az önreferencia természetében), mintsem a predikátumban (tehát indexikus igazságfogalmak hierarchiájában) keresendő.

A 6. fejezetbeli kritika, amely a dialétheizmus ellen irányult, eredeti változatában kissé felszínes volt. Mentségemre szolgál azonban, hogy akkoriban a téma pusztá szerepeltetése is meglehetősen kalandos vállalkozásnak számított. A dialétheisták, mindenekelőtt Graham Priest személyes érdeme, hogy napjainkban az elmélet egyetlen, paradoxonokról szóló könyvből sem hiányozhat. Ez a mostani tárgyalás, amely sokban támaszkodik a Graham Priest és Timothy Smiley között le-

zajlott vita érveire és ellenérveire, már átfogóbb, s reményeim szerint jobb is. A dialétheizmust illetően azonban legnagyobb bánatomra ugyanaz az elkeserítő pozíció jutott osztályrészemül, mint az episztemikus elmélet kapcsán: nem fogadom el, de megcáfolni sem tudom.

Az irodalmi tájékoztatók az új kiadásban a fejezetek végére kerültek. A lábjegyzetek kivétel nélkül az Olvasónak feltett kérdések.

Az első kiadásban szereplő kisebb-nagyobb hibák feltárásáért sokaknak tartozom köszönettel, akik észrevételeiket írásban vagy személyes beszélgetések során megosztották velem: Laurence Goldstein, Anthony Grayling, Masaki Ichinose, Frank Jackson, Anne Kelleher, Bernard Linsky, Vincent Müller, Graham Priest, Robert Seth-Smith és Roy Sorensen nevét feltétlenül meg kell említenem. Tartok azonban attól, hogy listám – bár nem szándékosan, de mégiscsak – hiányos: mindenkitől, aki kimaradt, ezúton kérek elnézést.